

Darba samaksa

Publicēts: 31.08.2020.

Atjaunināts: 25.01.2023.

Darba devējam ir pienākums noteikt vienlīdzīgu darba samaksu par tādu pašu darbu vai vienādas vērtības darbu. Ar tāda paša darba veikšanu saprotams, ka darbinieki veic pēc satura vienādus darbus. Lai noteiktu, vai darbinieki atrodas salīdzināmā situācijā un veic vienādas vērtības darbu, jāņem vērā tādi faktori kā darba būtība, darba faktiskie pienākumi, izglītība, profesionālā kvalifikācija, darba apstākļi, kā arī iemaņas, kas nepieciešamas darba veikšanai. Katrā uzņēmumā darba devējs var noteikt objektīvus kritērijus, uz kuru pamata tiek noteikta darba samaksa, nepieļaujot atšķirīgu attieksmi un nodrošinot vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu.

Darba samaksa atbilstoši Darba likuma 59. pantam ietver:

darba algu;

piemaksas;

prēmijas;

jebkura cita veida atlīdzību saistībā ar darbu.

Darba algu var noteikt kā laika algu (mēnešalga, stundas algas likme) vai akorda algu. Darba alga nevar būt zemāka par valsts noteikto minimumu vai nozarei saistošajā ģenerālvienošanā noteikto minimumu.

Darba likumā noteiktas šādas piemaksas – par papildu darbu, par darbu īpašos apstākļos, par nakts darbu, par virsstundu darbu vai darbu svētku dienā. Vienlaikus darba devējs darba līgumā, darba koplīgumā vai citā iekšējā normatīvajā aktā noteikt arī cita veida piemaksas.

Prēmija ir papildu atalgojums, kas atkarīgs no konkrētā darbinieka pienācīgas saistību izpildes un darba rezultātiem. Prēmēšanas institūtam ir materiālstimulējošs raksturs un, atšķirībā no darba algas un likumā noteiktajām piemaksām, prēmijas nav regulāri un obligāti aprēķināmas un izmaksājamas summas, bet gan atzinība darbiniekam par labu un priekšzīmīgu darbu. Tādēļ darba devējam ir tiesības lemt par prēmijas izmaksu.

Cita veida atlīdzība saistībā ar darbu ietver, piemēram, veselības apdrošināšana, apmaksātas pusdienas, papildu brīvdienas u.tml. Jebkāda cita veida atlīdzība par darbu (tāpat kā prēmijas) pēc būtības ir darba devēja noteikts papildu labums jeb bonuss. Par atlīdzību saistībā ar darbu Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 01.10.2019. spriedumā lietā Nr. C32193217, SKC – 509/2019 paudis atziņu, ka darba devēja maksājumiem darbiniekam uz svētkiem vai jubileju ir dāvanas raksturs, nevis tā ir atzinība darbiniekam par labi paveiktu darbu vai sasniegto darba rezultātu, kas raksturīgs prēmijai, tāpēc šādi maksājami ietilpst jēdziena „cita veida atlīdzība saistībā ar darbu” tvērumā.

Laika alga un akorda alga

[Skatīt vairāk](#)

Piemaksas

[Skatīt vairāk](#)

Vidējā
izpeļņa

[Skatīt vairāk](#)

Slimības nauda

[Skatīt vairāk](#)

Par darbinieku - zemessargu vai rezerves
karavīru

[Skatīt vairāk](#)

Dažādi jautājumi

[Skatīt vairāk](#)

Darba likuma 74. pantā noteiktā
atlīdzība

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.vdi.gov.lv/lv/darba-samaksa>